

บทที่ 1

บทนำ

1.1 หลักการและเหตุผล

ปัจจุบันองค์กรธุรกิจต้องดำเนินงานภายใต้ภาวะการแข่งขันและการเปลี่ยนแปลงตลอดเวลา ทำให้ผู้บริหารทั้งหลายล้วนต่างหวังที่จะหาวิธีการหรือกลยุทธ์ต่างๆที่จะทำให้องค์กรธุรกิจของตนเจริญเติบโตไปได้อย่างยั่งยืน ซึ่งวิธีหนึ่งที่จะนำพาองค์กรธุรกิจไปสู่ความยั่งยืนได้ก็คือ การรู้จักวงจรชีวิตธุรกิจที่ตนกำลังทำอยู่ (เรวัตี ตันติยานนท์, 2547) วงจรชีวิตธุรกิจจะแสดงให้เห็นถึงการเกิด การเจริญเติบโต และในที่สุดก็ตายจากไปตามช่วงต่างๆของวงจร โดยในแต่ละช่วงของวงจรชีวิต องค์กรธุรกิจจะมีลักษณะ โอกาส และความเสี่ยงที่แตกต่างกันออกไป ดังนั้นการที่ผู้บริหารทราบถึงขั้นตอนและความเป็นไปต่างๆขององค์กรธุรกิจในแต่ละช่วงเวลาดังกล่าวก็จะทำให้ผู้บริหารสามารถเข้าใจและวางแผนกลยุทธ์ต่างๆทางธุรกิจได้อย่างเหมาะสม หรือแม้แต่การคาดการณ์ล่วงหน้าและเตรียมพร้อมสำหรับโอกาสหรือสถานการณ์ทางธุรกิจที่จะเกิดขึ้นในอนาคตได้ (วรณารถ แสงมณี, 2553)

แนวคิดวงจรชีวิตธุรกิจนี้ได้ถูกขยายมาจากแนวคิดของวงจรชีวิตผลิตภัณฑ์ ซึ่งพัฒนามาจากแขนงวิชาการตลาดและเศรษฐศาสตร์มหภาค โดยการศึกษาจะเน้นไปที่สินค้าและบริการ ซึ่งแตกต่างจากการศึกษาวงจรชีวิตในระดับธุรกิจ เพราะยากจะหาตัวแทนศึกษาการแบ่งช่วงวงจรชีวิตธุรกิจ เนื่องจากธุรกิจหนึ่งๆ จะประกอบไปด้วยสินค้าที่หลากหลายและอาจแตกต่างกัน ส่งผลให้ธุรกิจมีวงจรชีวิตที่หลากหลายตามสินค้านั้นๆ ไปด้วย (Dickinson, 2009) แต่อย่างไรก็ตามได้มีงานวิจัยหลายชิ้นพยายามศึกษาการแบ่งช่วงวงจรชีวิตที่ระดับธุรกิจ โดยในส่วนของงานวิจัยแนวคิดนี้ได้ถูกนำมาศึกษากับข้อมูลในงบการเงิน ซึ่งรวมถึงข้อมูลจากงบกระแสเงินสดด้วย

Black (1998), Park and Chen (2006), Aharony, Falk และ Yehuda (2006) ได้กล่าวถึงการแบ่งช่วงวงจรชีวิตธุรกิจโดยการใช้ตัวแปรที่เกี่ยวข้อง ซึ่งได้แก่ตัวแปรการเจริญเติบโตประจำปี อัตราส่วนค่าใช้จ่ายส่วนทุน อัตราส่วนเงินปันผลจ่าย และอายุของบริษัท โดยตัวแปรที่ใช้ในการแบ่งช่วงวงจรชีวิตธุรกิจเหล่านี้จะแสดงลักษณะที่ต่างกันในแต่ละช่วงของวงจรชีวิตธุรกิจ ซึ่งสามารถทำให้แบ่งช่วงวงจรชีวิตธุรกิจได้ นอกจากนั้น Bruwer and Hamman (2008) กล่าวว่า มีงานวิจัยในอดีตได้พิสูจน์แล้วว่า มีรูปแบบกระแสเงินสดที่แตกต่างกันที่มีความสัมพันธ์กับช่วงวงจรชีวิตธุรกิจ โดยในแต่ละช่วงของวงจรชีวิตธุรกิจ ธุรกิจจะมีรูปแบบสภาพแวดล้อมของการดำเนินงานที่แตกต่างกัน ส่งผลให้มีรูปแบบกระแสเงินสดที่แตกต่างกันด้วย ซึ่งสอดคล้องกับ Dickinson (2009) ที่กล่าวถึง สัญญาณบวกหรือลบ (Positive or Negative Sign) ของกระแสเงินสด

สุทธิจากกิจกรรมดำเนินงาน จากกิจกรรมลงทุน และจากกิจกรรมจัดหาเงินสามารถแบ่งช่วงวงจรชีวิตของธุรกิจได้

จากการที่ประเทศไทยเป็นประเทศเกษตรกรรม และเป็นหนึ่งในประเทศที่มีฐานการเกษตรขนาดใหญ่เป็นอันดับ 6 ของโลก (กรมส่งเสริมอุตสาหกรรม, 2552: ออนไลน์) ซึ่งมีการผลิตอาหารเกินความต้องการของประชากรในประเทศ และได้ส่งออกผลผลิตส่วนเกินดังกล่าวไปในตลาดการค้าอาหารของโลก ทั้งในรูปแบบของสินค้าเกษตร สินค้าเกษตรแปรรูป อาหาร และเครื่องดื่ม ประกอบกับแนวโน้มหลักทรัพย์กลุ่มเกษตรและอุตสาหกรรมอาหารที่คาดว่าจะมีการเจริญเติบโต โดยดูจากปริมาณการซื้อขายของหลักทรัพย์กลุ่มนี้ที่แม้ว่าปี พ.ศ. 2549 จะมีปริมาณการซื้อขายหลักทรัพย์ที่ลดลง แต่ถ้ามองแนวโน้มโดยรวมตั้งแต่ปี พ.ศ. 2548 ถึงปี พ.ศ. 2552 จะพบว่าปริมาณการซื้อขายหลักทรัพย์ที่เพิ่มขึ้น (ตารางที่ 1) โดยเฉพาะในปี พ.ศ. 2552 ที่เพิ่มสูงขึ้นอย่างเห็นได้ชัดเจน ดังนั้นจึงทำให้หลักทรัพย์กลุ่มเกษตรและอุตสาหกรรมอาหารเป็นกลุ่มที่มีความน่าสนใจ ซึ่งในปัจจุบันกลุ่มเกษตรและอุตสาหกรรมอาหารที่จดทะเบียนตามข้อบังคับตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยประกอบไปด้วยกลุ่มธุรกิจการเกษตรจำนวน 15 บริษัท และกลุ่มอาหารและเครื่องดื่มจำนวน 25 บริษัท (ตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย, 2554: ออนไลน์)

ตารางที่ 1 แสดงปริมาณการซื้อขายหลักทรัพย์ของกลุ่มเกษตรและอุตสาหกรรมอาหารตั้งแต่ปี พ.ศ. 2548 ถึงปี พ.ศ. 2552

ปีพ.ศ.	กลุ่มเกษตรและอุตสาหกรรมอาหาร (Agro & Food Industry)	
	ปริมาณรวม (หุ้น)	มูลค่ารวม (บาท)
2548	14,800,473,541.00	86,102,963,075.81
2549	12,657,138,711.00	79,709,337,253.87
2550	14,675,484,937.00	68,930,979,879.57
2551	16,351,555,535.00	77,958,667,390.95
2552	25,169,228,472.00	130,853,372,675.50

ที่มา: ตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย (2554: ออนไลน์)

จากเหตุผลดังกล่าวข้างต้นจึงเป็นเหตุจูงใจให้ผู้ศึกษาสนใจที่จะศึกษาการวิเคราะห์กระแสเงินสดกับวงจรชีวิตธุรกิจของบริษัทกลุ่มเกษตรและอุตสาหกรรมอาหารที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย

1.2 วัตถุประสงค์

เพื่อศึกษาการวิเคราะห์กระแสเงินสดกับวงจรชีวิตธุรกิจของบริษัทกลุ่มเกษตรและอุตสาหกรรมอาหารที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย

1.3 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. ทำให้ทราบถึงการวิเคราะห์กระแสเงินสดกับวงจรชีวิตธุรกิจของบริษัทกลุ่มเกษตรและอุตสาหกรรมอาหารที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย
2. เพื่อเป็นประโยชน์ต่อผู้บริหาร นักลงทุนหรือผู้ที่สนใจ สำหรับใช้ประกอบการประเมินองค์ธุรกิจในแต่ละช่วงวงจรชีวิตธุรกิจ เพื่อสามารถคาดการณ์ล่วงหน้าและเตรียมพร้อมสำหรับโอกาสหรือสถานการณ์ทางธุรกิจที่จะเกิดขึ้นในอนาคตได้
3. สามารถใช้ผลการศึกษาเป็นฐานข้อมูลสำหรับการศึกษาและอ้างอิงต่อไปในอนาคต

1.4 นิยามศัพท์

การวิเคราะห์กระแสเงินสด หมายถึง การวิเคราะห์โดยดูรายการเคลื่อนไหวของรายการเงินสดและรายการเทียบเท่าเงินสด ทั้งที่เป็นแหล่งที่มาและการใช้ไปของเงินสดในกิจกรรมดำเนินงาน กิจกรรมลงทุน และกิจกรรมจัดหาเงิน สำหรับช่วงระยะเวลาบัญชีหนึ่งๆ

วงจรชีวิตธุรกิจ หมายถึง ช่วงชีวิตธุรกิจที่มีการหมุนเวียนเปลี่ยนแปลงไปตามวัฏจักรซึ่งได้แบ่งช่วงชีวิตธุรกิจออกเป็น 4 ช่วง ได้แก่ (1) ช่วงเริ่มต้น (Start-Up Phase) (2) ช่วงเจริญเติบโต (Growth Phase) (3) ช่วงเจริญเติบโตเต็มที่ (Maturity Phase) และ (4) ช่วงถดถอย (Decline Phase)

กลุ่มเกษตรและอุตสาหกรรมอาหาร หมายถึง กลุ่มหนึ่งของบริษัทที่จดทะเบียนตามข้อบังคับตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย โดยประกอบไปด้วยกลุ่มธุรกิจการเกษตร (Agribusiness) จำนวน 15 บริษัท และกลุ่มอาหารและเครื่องดื่ม (Food and Beverage) จำนวน 25 บริษัท (ตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย, 2554: ออนไลน์)